

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 6 maart 2024

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid
Philomene van der Vliet	Lid
Wijnand Galema	Lid

Secretaris:

Marianne Miguel

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijsten:

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 6 maart 2024

Adviezen uit de vergadering van 28 februari 2024

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Buitenhof (Renovatie Binnenhof)

20240306 B/202400615

Bouwen/Cultuurhistorie: het maken van een gracht en een brug alsmede het kappen van een boom op het Buitenhof (Renovatie Binnenhof).

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'

De commissie spreekt haar complimenten uit voor het ontwerp van de driedelige toegangsbrug.

Met name het brugdek en de balustrade zijn zorgvuldig en consequent vormgegeven. Zowel materialen als detaillering zijn van hoge kwaliteit en doen recht aan de monumentale waarde van het Binnenhof.

De vormgeving van de onderzijde van de brug is minder overtuigend. De voor constructie en voorzieningen benodigde ruimte onder het brugdek dient tot een minimum te worden beperkt en zo slank mogelijk vormgegeven passend bij de 'ontwerptaal' van de bovenzijde van de brug.

2 Fruitweg 23 tot en met 27

20240306 B/202318222

Bouwen: het bouwen van bedrijfsunits op het terrein Fruitweg 23 tot en met 27, het verplaatsen van de in- of uitrit, het kappen van 6 bomen en het herplanten van bomen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie toonde zich eerder enthousiast over de architectuur, maar miste een stevige inpassing van het gebouw in de stedelijke ruimte, met name aan de kop – waar de entree zich bevindt – en langs de Telexstraat.

In het voorliggende ontwerp is er aan de kop van het gebouw meer ruimte gecreëerd door een rij parkeerplaatsen te verwijderen. Dit maakt een ruime benadering van de entree met meer ruimte voor groen mogelijk. Aan de Telexweg is een brede groenstrook langs de gevel gemaakt. Beide ingrepen zorgen voor een robuuste landing van het gebouw op het maaiveld.

De commissie constateert dat er nu ruimte is gereserveerd voor installaties op het dak. De op de tekening aangegeven installatiezone komt niet overeen met de omschrijving in de kleuren- en materialenstaat voor wat betreft de afstand tot de dakrand. Een meer gedetailleerde tekening – zowel dak als gevelaanzichten – waaruit hoogte, exacte positie, uitwerking en kleurcode van de installatievoorzieningen te halen zijn, is nodig om de impact ervan op de omgeving te beoordelen. De installaties dienen zo min mogelijk zichtbaar te zijn vanaf de openbare ruimte.

3 Hofplaats (Renovatie Binnenhof)

20240306 B/202400605

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen en vergroten van gebouwdeel N van de Tweede Kamer ten behoeve van de publieksentree, het herinrichten van de buitenruimte en het kappen van 2 bomen op de Hofplaats (Renovatie Binnenhof).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie uit haar waardering voor het ontwerp van de publieksentree. De inpassing van alle technische eisen in een licht en elegant gebouw vormt een complexe opgave, die evenwel tot in de details zorgvuldig is opgelost. Zowel de detaillering als de materialen zijn hoogwaardig en doen recht aan deze rijksbeschermd omgeving. Als nieuw onderdeel van het Binnenhof-ensemble en in het stedelijke interieur is het paviljoen een verfijnde en respectvolle toevoeging. De commissie ziet nog graag een bemonstering van de materialen voorgelegd.

Over de uitbreiding van het bestaande gebouw N – geen onderdeel van deze aanvraag, maar wel gevisualiseerd – heeft de commissie een collegiale opmerking. Het tot aan het maaiveld doortrekken van de glazen gevel van de eerste verdieping verandert de verhoudingen. De glazen gevel wordt daardoor hoger dan het bovenliggende dichte deel en de gevel verliest zijn kenmerkende en schaalgevende getrapte karakter. Dit kan worden opgelost door meer reliëf in de detaillering aan te brengen.

Ten aanzien van de buitenruimte geeft de commissie aan dat de natuurlijke inpassing van beveiligingsmaatregelen – in plaats van rijen palen – een elegante en voor de kwaliteit van de buitenruimte bepalende oplossing is.

4 Koninginnegracht 87

20240306 B/2023-00417

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van de woning Koninginnegracht 87 door het plaatsen van zonnepanelen op het dak en het verwijderen van een Velux dakraam.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie acht zonnepanelen op het naar het westen georiënteerde dakschild van dit gebouw denkbaar, maar merkt op dat het voorgestelde legplan niet voldoet aan de eisen van de vigerende welstandsnota. De panelen moeten op voldoende afstand van de nok en van de hoekkepers worden geplaatst zodat het dakvlak herkenbaar blijft, en een zo regelmatig mogelijk geheel vormen. Het voorliggende ontwerp is niet passend binnen het beschermd stadsgezicht.

5 Koninginnegracht 87

20240306 B/2023-00417

Monument: het veranderen van de woning Koninginnegracht 87 door het plaatsen van zonnepanelen op het dak en het verwijderen van een Velux dakraam.

Niet akkoord

De commissie acht zonnepanelen op het naar het westen georiënteerde dakschild van dit gebouw denkbaar, maar merkt op dat het voorgestelde legplan tot een aantasting van het monument leidt. De panelen moeten op voldoende afstand van de nok en van de hoekkepers worden geplaatst zodat het dakvlak herkenbaar blijft, en een zo regelmatig mogelijk geheel vormen.

6 Rhone naast nr. 18

20240306 B/2023-00624

Bouwen: het bouwen van een sportwinkel met try&buy-zone en gebouwde parkeervoorziening, grondkeringen, 3 restaurants ('foodpaviljoens'), een batterijwisselstation en reclame-uitingen op het perceel naast Rhone 18, het inrichten van het terrein voor parkeergelegenheid en het veranderen van een uitrit.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Dit plan komt op een prominente locatie, vlak voor het iconische 'Kasteel'. Op de noordoosten hoek bevindt zich ook de verbinding naar Leidschenveen.

Het optillen van het gebouw om eronder te parkeren is een goede keuze, maar het valt tegen dat er nog zo veel parkeerplaatsen rondom het gebouw in de buitenruimte moeten komen. Dit betekent veel verharding, een programma dat erg dicht bij de sloot komt en onvoldoende ruimte voor een goede groene omzooming. De commissie uit haar zorgen over de duurzaamheid en de toekomstbestendigheid van het plan. Het groen staat onder druk, de grote bestaande bomen hebben geen plek gekregen en de overgang naar het water is minimaal. Het campusconcept, waarbij lossen gebouwen in het groen horen te landen, wordt niet waargemaakt.

Vanaf de toegang naar het terrein wordt het verkeer gesplitst. De voetgangers en fietsers naar het parking en naar de laadzone. Deze 'plaza' nodigt uit om te fiets en te voet te komen, maar de meeste mensen zullen met de auto komen. De bereikbaarheid van de ingang vanaf het parkeerterrein is door de splitsing niet goed opgelost. Er is veel auto beweging op het terrein, en de entree is daarvandaan alleen via een trap bereikbaar. De inrichting van het terrein is zeer ingewikkeld, mede door de 3 losse horeca paviljoens. De commissie suggereert het horecaprogramma te combineren om meer ruimte voor groen te creëren en het verkeer te optimaliseren.

De bebouwing oogt te gefragmenteerd, het is meer een optelsom van tweedimensionale gevelelementen dan een helder concept. Er moet een keuze worden gemaakt tussen een sculpturale architectuur waarin het gehele programma wordt geïntegreerd, of losse, eenvoudige volumes.

De reclamezuil vormt een vreemd element en heeft geen stedenbouwkundige waarde. Een hoogte accent op deze plek is niet logisch.

Het is wenselijk om de bebouwde massa zodanig te positioneren dat er ruimte over blijft voor het landschap. De hoofdvorm van het gebouw houdt geen rekening met de vorm van de kavel. Een overkoepelende idee voor architectuur en landschap is nodig.

Omdat er nog fundamentele ontwerpkeuzes moeten worden gemaakt heeft de commissie alleen de hoofdopzet van het plan beoordeeld.

7 Tomatenlaan 21

20240306 B/2024-00910

Bouwen: het bouwen van een woning ter plaatse van de te slopen woning Tomatenlaan 21.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft eerder met het beginselplan ingestemd.

Het uitgewerkte ontwerp voor de woning is overtuigend. De wijzigingen ten opzichte van het beginselplan hebben geen negatieve invloed op het beeld. De detaillering is zorgvuldig. De gekozen gevelbeplating is voorstelbaar, maar er is wel aandacht nodig voor een goede plaatverdeling en voor de uitwerking van de naden.

Echter, de erfranden zijn niet met dezelfde zorg ontworpen. De commissie vraagt om de vormgeving van de overgang naar het water en naar de belendingen goed in beeld te brengen.

8 Uithofslaan ong naast 21E

20240306 B/2024-00926

Bouwen: het bouwen van een woning.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Het voorliggende plan is verbeterd ten opzichte van het eerder geaccordeerde beginselontwerp. Dankzij de grotere ramen en de brede hoofdentree is de rechter zijgevel nu voldoende representatief geworden. De robuuste rollagen boven de openingen zorgen voor meer verfijning in alle gevels.

De details zijn verder uitgewerkt en worden positief beoordeeld.

Bij de beoordeling van het beginselplan had de commissie aangegeven niet in te stemmen met de keuze voor rubber leien als dakbedekking vanwege de laagwaardige uitstraling van dit product. Er is geconstateerd dat het dakmateriaal niet is veranderd, de commissie herhaalt haar vraag naar een voorstel van hogere kwaliteit.

Voor een volledige beoordeling van de kleurstelling dient de kleuren- en materialenlijst nog aangevuld te worden met kleurcodes, waar mogelijk, en met een afbeelding van beide bakstenen (gevel en plint) naast elkaar.

9 Vrouw Avenweg 640

20240306 B/2023-00782

Bouwen: het gewijzigd uitvoeren van de verleende vergunning met kenmerk 201804289/6954856 d.d. 06-11-2018 voor het veranderen en het oprichten van gebouwen op het campusterrein t.b.v. onderwijs, sportvoorzieningen en huisvesting kinderdagverblijf (British School) door het plaatsen van een "assembly hall" (aula).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over deze toevoeging aan het complex van de British School.

De keuze om dit gebouw op een deel van het huidige parkeerterrein te plaatsen is een goede ontwikkeling. Zo maakt parkeerruimte plaats voor leefbare ruimte. De commissie onderstreept het belang van een robuust groenplan rondom het gebouw, met aandacht voor wateropvang en duurzaamheid.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de architectuur. Het nieuwe gebouw is in schaal, vormgeving en uitwerking goed afgestemd op de bebouwing van zowel de wijk als het schoolcomplex. De eenvoud van het volume en de verfijning van de detaillering vormen samen een overtuigend geheel. De afwisseling in het metselverband geeft de gevels schaal en diepte.

De commissie merkt collegiaal op dat het ontwerp versterkt kan worden door de positie van de hoofdentree duidelijker te maken.

Marc Reniers

Voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag